

Úspěšný chov čížka lesního (*Carduelis spinus*) v zajetí

Jiří Zavřel, Pardubice

V únoru 1981 jsem získal jako volavce párek čížků lesních (*C. spinus*). Umístil jsem je společně s párem hýlů obecných (*P. pyrrhula*) do venkovní voliery rozměrů 2 x 1 x 1,5 m. Čížci byli po vpuštění do voliery velice krotcí a ihned se věnovali potravě. Jednalo se o směs letní řepky, prosa, lněného semene a slunečnice, které dávají dodnes přednost.

Voliéra byla osazena keřem černého bezu a zčásti trávou. Dále v ní byly umístěny suché větve a na stěnách pod střechou přichyceny větve jehličnanů, které ptáci používali především k přenocování.

Na jaře jsem do dvou rohů pod střechu umístil dva košíčky, jako podklad pro případné hnízdění. Ptáci byli nadále krmeni výše uvedenou směsí, dále vaječnou míchanicí a zeleným krmením, ze kterého dávali přednost ptačinci-žabinci. Při každé výměně vody se velice rádi a náruživě koupali.

Začátkem měsíce června jsem začal pozorovat, že samec čížka je v plném toku, což se projevilo jeho zvýšeným zpěvem a pronásledováním samice s roztaženými, svěšenými křídly a roztaženým ocasem se snahou o páření. Proto jsem na dno voliery rozházel suchou travu a mech. Tento materiál začala samice ihned nosit do jednoho z připravených košíčků a za dva dny bylo hnízdo postaveno. 23. června se v hnízdě objevilo první vejce. Celkem byla snešena čtyři vejce a již od prvního samice zasedla. Po celou dobu krmení ji samec na hnízdě krmil. Samice hnízdo opouštěla pouze na krátkou dobu na vyprázdnění a vykoupání.

5. července se vylíhla dvě mláďata, která jsem však druhý den našel na zemi mrtvá a zbývající dvě vejce v hnízdě byla zastuzena.

Totéž se opakovalo i v roce 1982, kdy byl do společnosti čížků a hýlů umístěn ještě párek čечetek obecných (*C. flammea*).

V tomto roce snesla samice čížka opět 4 vejce (18. - 21.6.), ze kterých se 1. 7. vylíhla tři mláďata, z nichž dvě byla 15. 7. zdárně vyvedena. Mláďata byla krmena převážně nasmykanými mšicemi, podávanými ráno a odpoledne, vaječnou míchanicí a zeleným krmením. Samec po vylíhnutí mláďat nejevnil o hnízdo zájem a na vyvedení mláďat se nepodílel. Toto hnízdění bylo fotograficky zdokumentováno přítelem M. Hoškem. Měsíc po vyvedení však oba mladí čížci z nezjištěných příčin uhynuli.

Začátkem měsíce července postavily hnízdo i čечetky, do kterého snesly pět vajec. Před líhnutím však hnízdo samice opustila.

I v letošním roce (1983) již koncem května snesla samice čížka pět vajec, ze kterých se vylíhla čtyři mláďata, z nichž byla dvě vyvedena. Ještě dva dny před vyvedením však samice začala se snášením druhé snůšky. Snesla též pět vajec a o vyvedené mladé čížky se staral samec. V tomto období zasedly též čечetky na šest vajec.

U čížků se vylíhla čtyři mláďata, o které se starali oba rodiče. Za týden se vylíhlo i pět mladých čечetek, které však samice opustila a k mému překvapení začala krmit mladé čížky, což mezi ní a samicí čížka vyvolalo nejeden konflikt. Všechna mláďata čížků byla zdárně vyvedena a krmena samicí čечetky a samcem čížka, protože samice čížka snesla mezitím již třetí snůšku, na které však již nesesedla.

V průběhu všech hnízdění byla samice čížka velice krotká, hnízdo opouštěla až po doteku ruky a ihned se na ně vracela. Při krmení mladých jsem se mohl přiblížit k pletivu u hnízda až na 20 cm.

Již po vyvedení byl nepatrně znát pohlavní rozdíl u mladých čížků. Mladí samečkové měli více zelená záda a hlavně ramena, samičky byly v těchto partiích šedohnědé s výraznějším podélným skvrněním. Také žluté zbarvení v ocase bylo u samečků mnohem výraznější.

Také v příštím roce se chci pokusit o úspěšný odchov, hlavně čečetek obecných. Věřím, že ve větších a přírodně lépe osázených volierách se dá úspěšně odchovat většina zrnožravých pěvců, i vzácnějších.

Rozměry vajec:

Čížek lesní (*C. spinus*)

max. 18,7 x 13,0 mm min. 15,8 x 11,8 mm

průměr 16,9 x 12,4 mm

Čečetka obecná (*C. flammea*)

max. 16,0 x 11,9 mm min. 14,6 x 11,3 mm

průměr 15,3 x 11,8 mm

Neobvyklý způsob získávání potravy káně lesní (*Buteo buteo*)

Jan Plesník, Pardubice

Káně lesní (*Buteo buteo* L.) se řadí mezi několik málo dravců, schopných se ve větší či menší míře adaptovat na lidskou civilizaci narušené funkční vazby ekosystémů, především změnami v hnízdní biologii (e. g. MOŠANSKÝ 1976, ŠTASTNÝ 1977, HLÁSEK et KOTRBA 1979, HLADÍK 1982 etc.).

11. 8. 1983 jsem pozoroval na poli u Čepí, okres Pardubice, káně lesní, sedící nedaleko silnice na hranolu slámy: po chvíli přilétla na část pole, kde se podmítalo, chůzí procházela ve vzdálenosti asi 10 m za pluhem a lovila drobné hlodavce. Je zajímavé, že jí nevadil ani relativní hluk zemědělských strojů nebo přítomnosti člověka; pozorování navíc spadá do období bez výrazného poklesu populační hladiny drobných savců.

Literatura:

Hladík B., 1982: Příspěvek k avifauně Jihlavských vrchů, Zprávy MOS 40: 45 - 53

Hlásek J., Kotrba J., 1979: Hnízdění káně lesní (*Buteo buteo*) na osamoceném stromě. Zprávy Čs. ornitologické spol. 19: 4 - 5

Mošanský A., 1976: Atypické hniezdenie dravcov - dokaz adaptacyjnych schopností na kultúrnú krajinu, referát na celošt. prac. seminári na tému: "Súčasný

stav rozšíření a ochrany dravých vtákov v "eskoslovensku", 24. - 25. 9. 1976, Nitra
Šťastný K., 1977: Stav současného rozšíření dravců v Čechách a na Moravě, Sborník referátů a příspěvků z celostátní pracovní poradě "Dravci 1977" 1: 54 - 70.

Spolužití sýkora modřínky (*Parus caeruleus*) a sršně obecné (*Vespa crabro*) v ptačí budce

Jiří Česák, Ráby

Při letošní kontrole ptačích budek dne 9. května 1983 jsem se poprvé setkal s tím, že si sýkora modřínka postavila hnízdo v budce, kde již bydlely sršně. Sršní hnízdo, o průměru asi 10 cm bylo zavěšeno v horním levém předním rohu budky. Sršeň byla jen jedna, aspoň v mé přítomnosti. Sýkora modřínka si postavila své hnízdečko v dolním pravém zadním rohu budky, tedy v opačném rohu, než sršeň. Při kontrole uvedeného dne měla modřínka již jedenáct vajíček a pevně na nich seděla. Vylétla až při otevření stříšky. Sršeň také vylétla a začala mě obletovat. Aby mohla sýkorka zdárně vyhnídit, sršeň jsem zabil.

Při druhé kontrole budky za týden jsem v budce nenašel vajíčka ani mláďata, ale zničené hnízdo. Vajíčka zmizela a hnízdní materiál z poloviny také. Příčinu si nedovedu vysvětlit.

Budka měla rozměry: výška 27 cm, vnitřní průměr 16 x 16 cm, vletový otvor 28 mm. Zavěšena byla 4 m nad zemí.

Neobvyklá potrava střízlíka obecného (*Troglodytes troglodytes*).

Kamil Krecbach, Hořičky

Jako zaměstnanec Kovopodniku jsem pracoval na elektromontáži v Masokombinátu v České Skalici. Zde jsem pozoroval střízlíka obecného a jeho zajímavý způsob získávání potravy. Bylo to roku 1982 v mírných zimních měsících, kdy byly pro